

Nikako ne stoji, da bi po katoličkom pravu »benedictio sacerdotalis« potrebna bila za valjano sklapanje braka.

Dr. I. A. Ruspini.

Repertorium juridicum ecclesiasticum (pag. 70), Romae, apud Epherides Ius Pontificium, 1932.

Nazočna zbirka rješenja i tumačenja Sv. Stolice (Odbora za aut. tum. kan. Zakonika, Kongregacija, Penitencijarije itd.) obuhvata rješenja i tumačenja izdana od g. 1918—1931. na osnovu Zakonika. Ne donosi tekst samih rješenja i tumačenja, već smisao njihov. U svemu sadrži 432 rješenja i tumačenja. Na koncu nalazi se alfabetsko stvarno kazalo. Zbirku je priredio i kao »Supplementum« izdao uvaženi rimski časopis »Jus Pontificium«. Preporučamo.

Dr. I. A. Ruspini.

Gommarus Michiels O. M. C.; Principia generalia de personis in Ecclesia (pag. 17+598). Lublin — Polonia.

Nazočni komentar obraduje ciglih 20 kanona Zakonika (87—106) na 578 stranica. Što smo svojedobno rekli za auktorov komentar I. knjige Zakonika (Bogosl. Smotra, 1930, str. 135) možemo i za ovaj komentar izjaviti: da spada svakako i po mnoštvu gradiva i po temeljitoj obradbi među najpotpunija i najbolja djela te vrsti; da se odlikuje naročito tim, što auktor sva teža mjesta i zamršenija pitanja sa svih strana osvjetljuje, a i svoje mišljenje redovno uvjerljivim dokazima utvrđuje. I u nazočnom komentaru upotrebljena su najnovija rješenja sv. Stolice; literatura navodi se obilna.

Ističemo neke točke. Pri kan. 87. opaža auktor (str. 16) da osim cenzure i vindikativna kazna sprečava vršenje prava. — Frazu »censetur pubes« kanona 88. § 2. označuje prema autoru (str. 20) neoborivu predmjevu (praesumptio juris et de jure). — Kan. 88. § 2. u vezi sa kan. 2230. tumači auktor (str. 29—32) tako, da su ženske »in criminalibus«, jednako kao i muškarci, puberes tek navršenom 14. godinom. — Frazu kan. 89 »iis exceptis in quibus ius minores a patria potestate exemptos habet« tumači auktor (str. 46) ovako: »exemptio facita, seu melius implicita, tunc verificatur, quando legislator positive ponit quamdam regulam, in cuius plico abscondita sed indubitata et facile manifestabilis continetur exemptio supra dicta, tamquam conclusio in principio, effectus in causa, pars in toto, species in genere, conditio sine qua non. Hoc verificatur v. g. quoad electionem status clericalis per receptionem ordinum; ex una parte enim legislator ad tonsuram ordinesque minores etiam minores habet idoneos (can. 973, 974), ex altera vero in can. 971 statuit »quod nefas est (pro omnibus ergo etiam pro parentibus) quemquam cogere vel canonice idoneum ab eodem avertere«; si autem parentes non habent ius canonice idoneum a statu clericali avertere, ergo nec minor per se tenetur obedire parentibus invitis«. — Odredba kan. 90. § 1. važi po auktoru i za zakonitu posinjenu djecu. — Na str. 151—152. zastupa auktor mišljenje, da u smislu Zakonika postoji i nepravo zakonsko prebivalište, kako participovano (mutuum), tako i vlastito (proprium). — Na str. 166—168. izlažu se potanko prebivališta što ih ista osoba može skupno da imade. — Pri zapreci krvnog srodstva u 3/1 i 2/1 koljenu pobočne loze mora se po mišljenju

auktora (str. 192) za valjanost oprosta navesti bliže koljeno. — Dozvola sv. Stolice traži se po auktoru (str. 294) za valjanost prijelaza sa obreda na obred. — Frazu »nisi iure particulari aliud cautum sit« kanona 98. § 4. shvaća auktor (str. 297) tako, da se ona odnosi samo na povratak žene u raniji obred. — Izraz »metus injuste incussus« kanona 103. § 2. označuje auktoru (str. 516) strah, koji je nepravedan »sive quoad substantiam sive quoad modum«. — Frazu kanona 104. »error actum irritum reddit, si versetur circa id quod constituit substantiam actus« shvaća auktor (str. 532) tako, da to važi ne samo za »error antecedens« (determinans) već i za »error concomitans« (incidens). — Fraza kanona 104. »secus actus valet (nisi aliud iure caveatur) obuhvata po auktoru (str. 533) ne samo »error (accidentalis) concomitans« već i »error (accidentalis) antecedens«.

Imamo neke prigovore. Za pozakonjene tvrdi auktor (str. 171), da pozakonjeni nakon pozakonjenja imaju u smislu kanona 90. § 1. zavičaj tamo, gdje im je otac imao prebivalište u času njihova rođenja. Ovo ne smatramo ispravnim, jer Zakonik ništa ne zna o promjeni jednom stečenog zavičaja. — Na str. 262. veli auktor: »Omnes ritus occidentales in liturgia lingua utuntur latina, sicut princeps earum, liturgia Romana reformata. In nonnullis solum dioecesibus Slavorum Dalmatiae, quae retinent ritum romanum, adhibetur lingua palaeoslavica...«. Ovo nešto ne stoji, jer se rimski obred izvršuje na staroslavenskom jeziku još i u drugim krajevima. Frazu »senior ordine« kanona 101. § 1. tumači auktor (str. 391) tako, da označuje jedino ranije redenje. Ovo ne držimo ispravnim, jer je u punom smislu »senior ordine« i onaj, koji ima viši red od drugoga (na pr. svećenik pred dakonom). — Auktor (str. 418—419) zastupa mišljenje, da u smislu kanona 105. n. 1. traženje savjeta (consilium) nije općenito ad valorem potrebno, a kao razlog navodi, što bi općenito propisana nevaljanost dovođila do praktičnih posljedica, koje se kose sa dobrim pravnim poretkom. Ovaj razlog ne osvjeđava, jer bi se mogao iznijeti i protiv općenito ad valorem propisane privole (consensus). Što se zakonskog teksta tiče, priznaje sam auktor, da ne prija njegovom mišljenju. — Frazu kanona 103. § 2. »actus positi... et dolo... possunt rescindi« shvaća auktor (str. 540) tako, da to vrijedi ne samo za »dolos antecedens« (determinans) već i za »dolos concomitans« (incidens). Ovo ne smatramo ispravnim, jer fraza »ex dolo« (kan. 103. § 2) jednako kao i fraza »ex vi extrinseca cui resisti non potest« (kan. 103. § 1.) te fraza »ex metu« (kan. 103. § 2) upućuje na odlučan utjecaj. Tako je i sententia communis shvaćala ranije pravo, a Zakonik ničim ne ođaje, da bi u ovoj stvari ranije pravo mijenjao. — Govoreći o prirodi crkvene pravne osobe (455—456, 459—460) zabacuje auktor t. zv. teoriju fikcije. Po našem mišljenju ne može se odredba kan. 102. § 1. »Persona moralis extinguitur... si per centum annorum spatium esse desierit« protumačiti bez fikcije.

Na str. 20. stoji »ambigari non potest« mjesto »ambigi non potest«. — Na str. 70. stoji »sed dum pater« mjesto »sed dum mater«. — Na str. 110. stoji »incipiente die 9. Martii 1931« mjesto »incipiente die 10 Martii 1931«. — Tiskarskih pogrešaka ima dosta.

Dr. I. A. Ruspini.